

Дарунок для емігрантів.

Дня 18 грудня в конгресі Злучених Держав зваля ся залита боротьба над попривою неволі емігрантів. Завзятий ворог еміграції конгресмен (посол) Борнет, поставив внесення, щоб не випускати до Злучених Держав емігрантів, котрі не уміють читати в якійсь мові. Вороги еміграції ставлять ся припинити емігрантів о 25,000 річно. Ізгаданого дня вороги наші зняли, що робітники емігранти заперестують проти такої шкідливої, хотіли перекласти його без чинних дискусій. Але і там знайшлася мала горстка людей, котра протривала сему шкідливому і ухвалу відложено до дня 17-го грудня.

І сего дня великою більшістю парламентарних голосів (за було 202 голосів а проти тільки 62) хотіли знову перекласти такий закон. Робітничі послали вдарити на гвалт, щоб справу сю відложено на пізніше або робітники в цілій державі могли зібратися на віча і заперестувати проти сього; але 19-го грудня злетілися сі гайворони і поставили таки на своїм. Після сего закону всі емігранти, котрі мають понад 16 літ і не можуть читати в жадній мові, не будуть випускати до Злучених Держав, крім тих, що утікають перед політичними та релігійними переслідуваннями.

Тепер закон сей має перейти ще через сенат (як в Австрії палата панів). Треба бути певним, що закон сей підпише президент Вільсон, котрий є великим ворогом еміграції і тоді закон сей вийде а житє. Нині в Європі крайня нужда. Нарід неграмотний. Приміром з Галичини вимандрував є свїт 65 процент анальфаветів, з Італії 75, з Росії єще більше. Переважно всі вони переходили в Америку. А нині? Нині вже знайдено для них лапку. Не сотки а тисячі будуть завертати з портів домі. Ось який презент зробила капіталістична голота для емігрантів з кінця 1912 року. Се має бути вдяка емігрантам-анальфаветам за те, що вони в кривавім поті чола так високо піднесли промисл Злучених Держав, за

те, що вони віддавали житє своє по залізних дорогах, майнах та фабриках. Сі анальфавети постройили 20 та 40, поверхові камениці, поробили їм підземні тунелі, провели туди залізницю, зробили ріжним Рокефелерам та Морганам мільони мільонів доларів і за се діждалися такого лайдацького закону. Коли капіталістична гидра напилася доволі вже крові робітників, заганиючи їх сотками тисяч річно в сирі землю, то нині викликає ренету недобитків на сьвітє, як видушену цитрину.

Тому пролетаріят Зл. Держав повинен зібратися на віча, демонстрації і острє заперестувати проти сего насильства. Земліє досить, єще 10 разів може помістися на ній таке число емігрантів, яке є нині, але треба щоб та земля управляла кляса робітників. Колиж капіталісти не хочуть випускати емігрантів-анальфаветів до держави, котра перед свїтом носить імє „вільної держави“, так хай віддадуть нам ті всі багатства, котрі ми витворили для них.

Пам'ятайте робітники емігранти, що се є для вас наущкою як вам даліше поштувати. Тут вина не в киміннім як в вас самих. Були вибори. А на кого ви віддали свої голоси? — Віддалиєте на капіталістичних кандидатів, то маєте тепер віддавати. Чому ви не голосували на товариша Дебеа як кандидата на президента і других товаришів на конгресменів? — Ви ходите самотасом і тому вами торгують капіталісти як худобою. І капіталісти будуть торгувати вами так довго, як довго всі ви не станете в ряди соціалістичної партії і не підплете в парламент своїх робітничих послів і свого робітничого президента, котрі не допустять до ухвалювання подібних законів, а далиб всім капіталістам добру нідправу.

Тому в ряди соціалістичної партії робітники! Всі як один ставайте під червоний прапор, бо під ним ваш визвіл, під ним ваше житє і свобода!

Іван Гнида.

Їх розпинають!

Ім не доказали, що вони зробили хоч одну експлоатацію, їх не зловили на тімчинку, о котрий їх обвинувачено! Але досить було присяги і зізнання якогось виродка Мекманігала, що будім він возав для них динаміт — і їх засуджено. За-суджено 33 урядників юні на довгі літа в'язниці. Буржуазний суд дав вирок: „вони винні“.

Припустім, що вони в боротьбі з сталевим тростом уживали динаміт, — але чи винні вони з нашого пролетарського погляду? Чи винен був Січеський уживши бровнига? Ні! Вони не

винні, вони мученики, вони гинуть за темний нарід.

Ми не похваляємо, ми рішучо проти боротьби динамітом з мостами та будинками, але відвернутись від них і дати їх на поталу буржуазії, хочби вони зробили і хибний крок в тактиці — де-б була наша пролетарська честь?

Зверніть увагу, чому їх везли тайно в спеціальнім потязі, щоб ніхто не знав ко-го везуть? Видно буржуазія боялась щоб робітники не відбили своїх товаришів і не випустили їх на волю! Буржуазія знає, що то не злодій везено до тюрми, а

злочій везли невинних! Ми дивимось на цілий той суд, як на заходи сталевого тросту спровокувати перед свїтом юнію, щоб робітники ансохотили ся і полишили організацію, а з другого боку налякати провідників юні! І частинно провокація ся вдалася капіталістам, нарід збідужив; на його очах мордують 33 робітників, скопують в кайдани та за-

силають в тюрму. Вся буржуазна преса як єтейська так і канадійська радісно зітхнула, що вже — мовляв „динамітарів“ посаджено за залізні рами!

Навіть декотрі підєліюваті соціалісти відвернулись від засуджених. Треба пам'ятати, що якщо-б збрє-ю хто не боровсь з буржуазією, то треба за ним вступитися!

Про вєгровіське збіговище.

В Альберті коло Едмонтона понад С. Н. Р. Со. залізницею а рікою Північний Саскечеван замикає кілька десятків тисяч Русинів. Сими Русинами опікувала ся ліберальна партія, колачуци їм голови ріжними обіцянками і брехоньками про „доброгє гєвермана, що дав землю“. Ліберальна партія напустила на руські кольяні цілу зграю руських агентів і сі панове за солєну надгороду зачинили наших людей до ліберальної комори.

Тепер по конскрипції 1912 р. має бути побільшено в Альберті число виборчих округів; з одного великого округа, де мешкає нація Русь, має бути зроблено 4 або 5 менших округів.

І от ліберали ділять руський округ так, що руські суцільність розбиваєсь, а Русинів сполучують в менших округах з іншими народами.

Се не сподобалось едмонтонським виборчим гізнам. Вони мали надію, що п на даліше будуть мати привілей торгувати „своїми“ людьми, продаючи їх вже не одному але п'ятьом кандидатам, а декотрі навіть мрили, що за „тяжку працю на народній ниві“ самі дістануть ся до парламенту.

І якійсь „Організаційний Комітет“ випускає „Відозву до Українців в Альберті“, аби зіздались на З'їзд до Вєгровілі і післяли до уряду депутатів в числі 20 депутатів, аби до руських округів не прилучувано Англіїців та Французів.

Ся відозва дуже цікава. На початку пускають в ній блягу будім „усї народи“ (?) в Канаді розібрали усеї права і привілеї, а Русини не дістали жадних. Невже? Хіба з Русина не беруть \$5 коли він напє ся? Хіба мало

Русинів вивішали за вбийство у Форт Саскечевані так як і Англіїців? Хіба гомстєд Русинам числять до розшиє як Англіїцям або Французам? Хіба наша Русь мало має своїх агентів та виборчих гізн? Чи треба єще більше? Чи підчас виборів не голосують Українці так по три рази як і Англіїці? А, Українців порозміщувати по нетрах, по камінях — а хтож сему винен? Хіба се не ви самі з агєнтками по ріжних офісах?

А чомуж перше пхаєте там своїх, запродуйте а опісля плачете? Скажіть же, чим нас обминуло канадійське „право“?

Даліше в своїй відозві агєнтки викрикують:

„Скінчилася наша платна політика. Ганьба і сором нам читати не політичні охляпи!“ — Ага, бачите, самі признають ся і кають ся, що брали охляпи. Але не думайте, що вони кають ся у своїх гріхах — ні, се тільки шпіндель. Читайте даліше: „Коли (в руських нових округах — ред.) нема відповідних своїх, можуть репрезентувати добре чужі“.

От тут і законано пєа!

Вєгровіське збіговище добре нам знаних руських ліберальних агєнтів, імена котрих неспраховані у тій же відозві Здуривши нарід всілякими високими словами та опериєсь на делегації, в котру безсоромно самих себе раять обібрати, вони хочуть даліше торгувати альбертійськими Русинами, спродуючи їх, „коли нема відповідних своїх, добрим чужим“.

Але ми певні, що політична свідомість уже так пересякала альбертійських робітників і фермерів, що вони не дадуть повести себе за ніє хитрим демагогам.

Нові вісті з Савт Поркюпайн.

В день 31 грудня та 1 січня велась розправа над чотирма платними невільниками майнерами, котрих арештовано єще 20 падолиста 1912 на стації в Савт Поркюпайн. Справа, за котру їх арештовано, малась слідуєчо:

Стація се місце публичне, де всякий хто на її приходить має певного рода справу. Позаяк тепер ведеть ся в нас страйк майнерів з капіталістами, так всякий тимбільше хотіби і не страйкар а ворог страйку, виходить на стацію чи не приїз-

дять страйколомі, хто вони є а деякі і тому, аби радіти коли такі приїдуть і несподомо зломлять робітничу солідарність.

Діждались ми 20 падолиста. Ходила вістка, що приїдуть страйколомі. На стації зібралось єсноє число народа як звичайно з ріжними справами. Позаяк потяг спізнився, тому се видало ся кождому більш підозріне, що певно їдуть страйколомі. І поліції було подостатком. Кінець кінців, потяг приїхав. Поліція сейчас поставала на сходи возів і

більше се організують ся люди з малим капіталом ради дорібків. Початково працюють самі офіси беруть наймитів, а відтак як кооператива розвобатіє, зачинають є дорібківачи зажиратись, обшахровувати один другого, і дивись по кількох роках замість кооперативи, лишив ся один найхитрийший капіталіст та наймити, або компанія з двох-трох, що замогли других членів своєї буржуазної кооперативи.

Ось така дорога дорібків веде до погибелі всіх, а до щастя тільки одного. Дорога знова соціалістичної кооперативи провадить до добробуту усіх її членів.

Окрім юні, висшої форми економічної боротьби пролетаріату, окрім соціал-демократичної партії як політичної організації, — пролетаріят має уживати і висшої форми економічної боротьби з капіталом — кооперативи. Чим більше буде свідомих соціалістів, чим ближше підійде час соціальної революції, тим більше з'являть ся на сьвітї соціалістичних кооператив.

Щоб кооперативи не впадали, треба широкого поширення усіх свідомих робітників з фабрик і ферм. Нині навіть вже організовані робітники не купують того товару, на котрім нема знака юні (union label), що той товар роблений є юніними робітниками. Та і се є на руку капіталістови, бо нарід більше купує такий товар і він більше заробляє. І хоть на товарі є юніний значок, то всеж таки лишась на нїм пляма рабства, пляма наємної неволі. Ліпше буде коли нарід пічне жадати товарів виробу вільних соціалістичних кооператив а кождий стане брідитись діткнутиєсь навіть до виробу наймита, як брідимось приміром пити каву зібрану руками африканських невільників на острові св. Томи.

І соціалістичні кооперативи пічнуть організувати ся в Канаді. Треба пам'ятати тільки, що перші початки будуть трудні. Буржуазія буде всіми силами розбивати наші заходи. Будуть виникатись між нас і верховоди, що зруйнують не один початок, будуть і злодії, що закрадуть ся до маєтку тої чи другої Спілки, — але все се переможе час і свідомість, що виростуть в боротьбі.

Переконаємось, що Спілка, великий чоловік, що в спілці житє а самотає смерть!

(Даліше буде.)

Житє канадійських фермерів.

Коли дістане фермер в ленд офісі патент, то і не має часу добре оглянути його, якого щастя добивсь він там, а прямо біжить до банку. Розпитають його „пані“ в банку єще раз про вартість його майна і остаточно коли фарма вартує 15 сот доларів, то вони дають п'ять сот і то не цілих; почислять собі за роботу (а числити вміють добре) і фермер дістане заледви 450 доларів. Тепер коли не вєпє вже заплатити рату на час, так ціла фарма пропадає і нема вже на що позичати. Взяв тих пару сот, їде платити за машинерію і довідуєсь, що тут вже тільки нараховували проценту, що всіх позичених грошей не стає, аби все заспокоїти. Йому не містить ся в голові що тепер робити, чи втікати з фарми зараз, чи робити єще пару літ. Рішаєсь працювати даліше, можливо вилізе як з того павутиння. Працює як від. І коли пшениця зародить ся, не змерзне, не вєбе град, так відберуть її від тебе спекулянти майже за пів дармо. Пшениця процїнь твоя, а вони будують на її магазини, розсилають своїх наймитів по фармах, щоб єї скуповували фермерську працю. І ти бачиш, що він вириває від тебе майже за дурно, але мусиш згодитись на все, бо гроший треба аби заплатити рату в банку. Привезеш онієля збіже до магазину і там тебе тоже обшахрять. Пшеницю ч. 1 почислять за 2 іт. л.

Почислім тепер кілько коштує обробити один акер землі і зібрати з него збіже а кілько буде з него приходу.

зорати акер	\$3.50
заправити рілю	1.00
насіє	1.50
засїяти	0.50
викосити	1.00
поставити снопи	0.20
вимолотити	2.00
відвезти до магазину	2.00
Разом	\$11.70

З акра буде 20 бушлів пшениці. 1 бушель обтягнути в магазині на чищення, лишить ся тільки 19 бушлів по 55 центів, що разом робить \$10.45. Отже приходу є \$10.45 а розходу було \$11.70. Коли відтягнемо прихід від розходу, лишть ся \$1.25. — Чого? Що се є? Се є довг. А за що-ж фермер працював так гірко цілий рік? Де його за рібок? Нема. Його зарібок пішов на випасанє животів дармодам. За се, що фермер працює враз з худобиною від рана до пізної ночі, то замість приходу, доробляє собі кождий більше довгу.

Подумайте товариші фермері тепер, щоб то було в Канаді, коли не сталоби хліба? Наступивби голод. А, коли так, то ми фермери маємо таку надгороду за свою працю? Так! Нам се належить ся тому, що сами про себе не добаємо.

(Даліше буде.)